

Zeevogels bij Cabo Finisterre, NW Spanje

Seabirds at Cape Finisterre, NW Spain

Kees Woutersen

Inleiding

In augustus 1983 bezocht ik voor het eerst Cabo Finisterre in NW-Spanje (figuur 1). De geografische positie van deze kaap deed vermoeden dat dit in deze omgeving één van de betere punten zou zijn om langsvliegende zeevogels te zien. De resultaten van dit eerste bezoek waren van dien aard dat diverse waarnemers gestimuleerd werden hier ook eens zeetrek te tellen. Er is nog steeds geen mooie reeks tellingen voor handen, maar met 121 teluren verdeeld over zeven weken in het najaar en in de winter is er voldoende materiaal om iets te zeggen over de aanwezigheid van zeevogels voor de kust van Finisterre. Al in de jaren 1967, 1968 en 1969 is in de maanden september en oktober op een andere kaap in NW-Spanje, Estaca de Bares (figuur 1) veel geteld (487 uur, Huyskens & Maes 1971). Dit punt ligt aan de noordkant van de Spaanse noordwestkust, Cabo Finisterre aan de westkant. In recente jaren is ook door anderen 120 uren geteld bij Estaca de Bares (Ramón 1988, 1991). Om een completer beeld te krijgen van het voorkomen in de kustwateren van NW-Spanje wordt bij sommige soorten een vergelijking gemaakt tussen de resultaten van de tellingen op beide punten.

Gebiedsbeschrijving

De westkust van NW-Spanje karakteriseert zich door een serie diepe zee-armen die tot 10 km landinwaarts reiken ('las rías bajas') met daar tussenin een aantal vooruitspringende kappen. Cabo Finisterre is een kaap aan de westkust van NW-Spanje en wordt aan drie kanten omgeven door de Atlantische Oceaan. Bij de vuurtoren van Finisterre naar beneden gaand, zijn er verschil-

Figuur 1. De kust van Galicia (NW Spanje).

Figure 1. The coast of Galicia (NW Spain).

lende punten waar op een gunstige hoogte boven zee plaats genomen kan worden. De kijker kan zo worden gericht dat nooit recht in de zon hoeft te worden gekeken. De vele zeearmen aan de noordkust ('*las rías altas*') zijn veel minder breed en minder diep dan aan de westkust. De verst in zee stekende kaap aan de noordkust is Estaca de Bares (figuur 1). Net ten oosten van de vuurtoren zijn vele goede plekken te vinden om over zee te kijken. De oceaانبodem bij NW-Spanje loopt steil af, al na 4-6 kilometer van het land is de oceaan meer dan 100 m diep. Door '*upwelling*' wordt koud bodemwater naar de oppervlakte gebracht, wat via een hoge primaire productie resulteert in de aanwezigheid van veel zoöplankton, vissen en zeevogels.

Methode en materiaal

Zeetrek is geteld op een manier zoals uitvoerig beschreven in Camphuysen & Van Dijk (1983). Het interessantst is de opeenvolgende reeks tellingen van eind juli tot begin september. Daarnaast is er gedurende 22 uren in de winter geteld (tabel 1). De resultaten worden per standaardweek gepresenteerd. Huyskens & Maes (1971) presenteerden de resultaten van hun tellingen in

Tabel 1. Aantal teluren bij Cabo Finisterre.
Table 1. Number of hours counted at Cape Finisterre.

datum date	weeknr. weekno.	teluren obs. hours	jaar year
23/7-29/7	30	24	1985, 1992
06/8-12/8	32	14	1983
20/8-26/8	34	15	1988
27/8-02/9	35	35	1988
01/10-07/10	40	11	1985
24/12-31/12	52	16	1984, 1992
01/1-07/01	1	6	1985
Totaal		121	

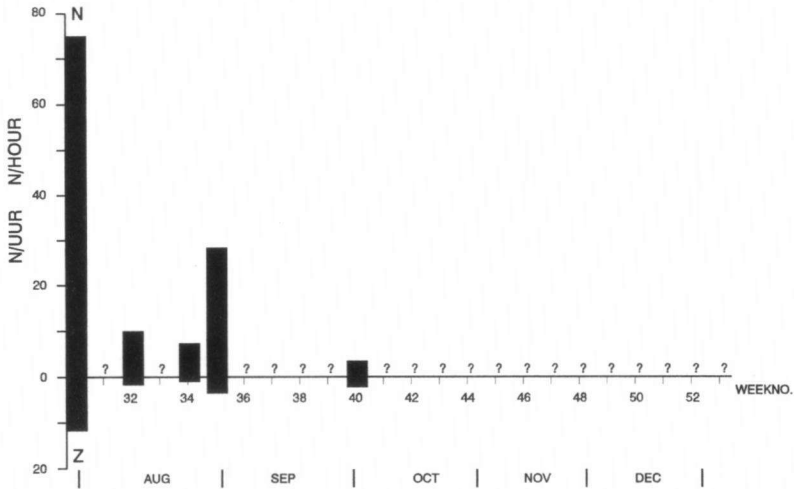
september en oktober bij Estaca de Bares per dag. Ter vergelijking zijn deze gegevens ook naar uurgemiddelden per week omgerekend.

Resultaten

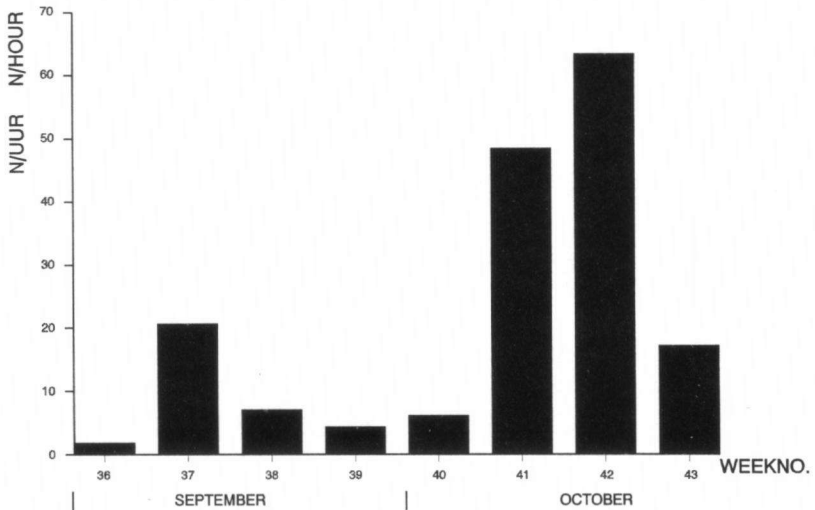
In bijlage 1 is het gemiddelde aantal zeevogels per uur per week weergegeven. Bepaalde soorten worden niet besproken omdat ze niet (altijd) geteld zijn, zoals Kuifaalscholver *Phalacrocorax aristotelis* en meeuwen, omdat de trekpiek buiten onze waarnemingsperiodes valt, zoals bij Zwarte Zeeëenden *Melanitta nigra* en sterns (Huyskens & Maes 1971) of omdat het aantal waarnemingen te klein is om iets over het voorkomen te zeggen.

KUHLS PIJLSTORMVOGEL *Calonectris diomedea* Bij Cabo Finisterre werden van eind juli tot begin september vooral veel noordwaarts vliegende vogels waargenomen (figuur 2) terwijl de aantallen eind juli bijzonder groot waren. Ook werden er fouragerende groepen gezien. De grootste aantallen werden geteld op 27 juli 1985: 176 Z en 605 N en 29 augustus 1988: 13 Z en 440 N. Door Huyskens & Maes (1971) werden vooral rond half oktober veel westwaarts vliegende Kuhls Pijlstormvogels gezien, met een hoogste uurgemiddelde van 63.4 per week (figuur 3) en een maximum van 1456 op 14 oktober 1969.

GROTE PIJLSTORMVOGEL *Puffinus gravis* De Grote Pijlstormvogel is een zeldzame en onregelmatige gast voor de kust van NW-Spanje. Bij Finisterre werden 12 van de in totaal 14 waargenomen Grote Pijlstormvogels gezien op 31 augustus 1988. Huyskens & Maes (1971) zagen slechts 55 ex. waarvan 27

Figuur 2. Uurgemiddelde per week van de Kuhls Pijlstormvogel bij Cabo Finisterre.
Figure 2. Number of Cory's Shearwaters per hour per week, Cabo Finisterre.

Figuur 3. Uurgemiddelde van de Kuhls Pijlstormvogel bij Estaca de Bares (1967-69), naar Huyskens & Maes (1971).
Figure 3. Number of Cory's Shearwaters per hour at Estaca de Bares (1967-69).

op één dag (7 oktober 1969). Op 3-6 kilometer uit de kust van NW-Spanje is de Grote Pijlstormvogel in augustus een schaarse soort (Versluys 1992).

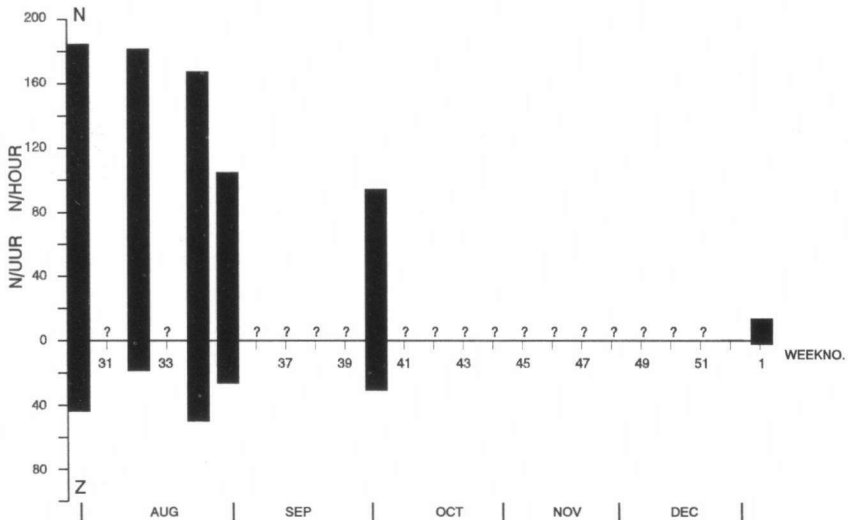
GRAUWE PIJLSTORMVOGEL *Puffinus griseus* De waargenomen aantallen bij Cabo Finisterre waren vrij gering, maximaal 10.2/uur in de eerste week van september. De grootste aantallen zijn geteld op 30 (95) en 31 augustus 1988 (232). In de beste tijd voor deze soort is door ons bij Finisterre weinig geteld. Regelmatige tellingen zouden dan wel eens veel grotere aantallen kunnen opleveren. Veel grotere aantallen Grauwe Pijlstormvogels werden bij Estaca de Bares geteld van begin september tot begin oktober met gemiddelden van 30 tot 70 vogels per uur (Huyskens & Maes 1971). Er zijn minstens vijf dagtotalen bekend met meer dan 2000 vogels (Huyskens & Maes 1971, Ramón 1988).

NOORDSE PIJLSTORMVOGEL *Puffinus puffinus* Bij Finisterre werden slechts 26 Noordse Pijlstormvogels met zekerheid herkend, op één na alle in de laatste week van augustus 1988. Waarschijnlijk zijn er meer gepasseerd maar in de grote aantallen Vale Pijlstormvogels *Puffinus yelkouan mauretanicus* niet als zodanig herkend. Het gaat om maximaal enkele procenten van het totaal aantal waargenomen Noordse/Vale Pijlstormvogels. Een groot deel van de Britse Noordse Pijlstormvogels passeert NW-Spanje tijdens de najaarstrek. Bij Estaca de Bares passeren forse aantallen Noordse Pijlstormvogels. Huyskens & Maes (1971) determineerden ongeveer de helft van de 'kleinere' pijlstormvogels als Noordse. Zij telden een totaal van ruim 11 000 Noordse en Vale Pijlstormvogels. Bij Cabo Busto (110 km ten oosten van Estaca de Bares) werden op 2 september 1988 601 Noordse/Vale Pijlstormvogels gezien waarvan geschat werd dat de helft uit Noordse Pijlstormvogels bestond. Bovenstaande waarnemingen suggereren nadrukkelijk dat de Noordse Pijlstormvogel wel de Spaanse noordkust aandoet maar slechts in zeer kleine aantallen de Spaanse westkust passeert. Het lijkt er op dat de Noordse Pijlstormvogels die de Spaanse noordkust passeren niet naar het zuiden afbuigen om de westkust te volgen, maar direct de Atlantische Oceaan op gaan.

VALE PIJLSTORMVOGEL *Puffinus yelkouan mauretanicus* In de maand juni verlaten de Vale Pijlstormvogels het broedgebied in de westelijke Middellandse Zee, via de Straat van Gibraltar, waarna zij de kust noordwaarts volgen tot in de Golf van Biskaye (Cramp & Simmons 1977, Finlayson 1992). In oktober/november keren zij weer terug. Bij Cabo Finisterre werd van eind juli tot begin september een sterke noordwaartse passage gezien,

met uurgemiddelden tot ruim 150 noordwaarts vliegende vogels (figuur 4). Steeds werden ook zuidwaarts vliegende vogels gezien, ongeveer een kwart van het totaal aantal passanten. De beste dagen waren 28 juli 1985: 440 Z en 2085 N (6 uur), 7 augustus 1983: 224 Z en 1262 N, 28 augustus 1988: 279 Z en 1190 N. Vale Pijlstormvogels vlogen gedurende de gehele dag langs, met de grootste aantallen 's avonds (19-22u), terwijl het aandeel zuidwaarts vliegende vogels steeds klein was en over de gehele daglichtperiode ongeveer gelijk bleef. In de winter (eind december/begin januari) is de Vale Pijlstormvogel in kleine aantallen aanwezig. De broedtijd bij deze soort start in januari (Cramp & Simmons 1977), zodat het hier om niet-broeders moet gaan. Er zijn veel fouragerende groepen gezien die meestal later weer verder vlogen. Maximaal werden 150 vogels in één groep gezien in de avond van 8 augustus 1983. Eind juli en begin augustus werd geconstateerd dat tot ruim 50% van alle Vale Pijlstormvogels slagpenrui vertoonde en vaak moeilijk kon vliegen. Op 1 januari 1985 werden 5 vogels gezien die een vissersboot volgden.

KLEINE PIJLSTORMVOGEL *Puffinis assimilis* De Kleine Pijlstormvogel wordt in Spanje en Portugal beschouwd als een dwaalgast. Tot en met 1989 waren

Figuur 4. Uurgemiddelde per week van de Vale Pijlstormvogel bij Cabo Finisterre.

Figure 4. Number of Balearic Shearwaters per hour at Cabo Finisterre.

er slechts 15 geaccepteerde waarnemingen, waarvan de meeste ver op zee (de Juana & Comité Ibérico de Rarezas 1991). Ramón (1988) vermeldt een waarneming van Estaca de Bares op 13 september 1988. Vanaf Cabo Finisterre werden maar liefst vier vogels gemeld: 29 december 1984 één 1 Z, 1 januari 1985 één Z, 27 juli 1985 één N (ssp. *baroli*) en 28 juli 1985 één N (ssp. *baroli*). De eerste twee werden op ongeveer 500 meter uit de kust gezien, in gezelschap van enkele Vale Pijlstormvogels. De derde vogel vloog op een afstand van 200 meter bij een tiental Vale Pijlstormvogels en de vierde vloog op 300 meter bij 50 Vale Pijlstormvogels. De hier vermelde gevallen voor Cabo Finisterre behoren niet bij de 15 geaccepteerde gevallen.

STORMVOGELTJE *Hydrobatus pelagicus* Na het passeren van een depressie in de nacht van 6 op 7 augustus 1983 werden bij Finisterre op 7 augustus 1983 269 Stormvogeltjes gezien en op 8 augustus 1983 39 Stormvogeltjes. De vogels vlogen heen en weer en er werd veel gefourageerd. Daarnaast zijn er slechts twee meldingen van een Stormvogeltje en geen waarnemingen van andere soorten stormvogeltjes. Van Estaca de Bares zijn slechts 16 waarnemingen bekend van ongedetermineerde stormvogeltjes en één van een Stormvogeltje (Huyskens & Maes 1971, Ramón 1988, 1991).

JAN VAN GENT *Sula bassana* De aantallen Jan van Genten bij Cabo Finisterre waren vrij klein, een uurgemiddelde van 14 tot 66 van eind juli tot begin september, terwijl in de winter de aantallen juist bijzonder groot waren, met een gemiddelde van 132. Het aandeel adulte Jan van Genten nam toe van 1.2% eind juli (n= 413) tot 93.7% in de winter (n= 2888). Waarschijnlijk passeert in september en oktober meer dan de helft van de Oostatlantische populatie van de Jan van Gent de noordwestkust van Spanje (Nelson 1978). Huyskens & Maes (1971) telden maximaal ruim 200/uur bij Estaca de Bares.

GROTE JAGER *Catharacta skua* Bij Finisterre was het een regelmatige verschijning eind juli/begin augustus (maximum 3.5/uur) en eind december/begin januari (gemiddeld 2.3/uur). Driemaal werd kleptoparasitisme waargenomen op een Geelpootmeeuw *Larus cachinnans* en eenmaal op een Drietenmeeuw *Rissa tridactyla*. In de nazomer werd geregeld 'zoekend' gedrag waargenomen van vogels die boven groepjes Vale Pijlstormvogels vlogen. De Vale Pijlstormvogels reageerden hierop door snel onder water te verdijnen. Opmerkelijk is het (vrijwel) ontbreken van waarnemingen eind augustus/begin september en begin oktober bij Finisterre. Bij Estaca de Bares werd de meeste trek van Grote Jagers gezien van begin september tot eind november,

met maxima van 0.8/uur in oktober (Huyskens & Maes 1971) en 1.2 eind november (Rámon 1991). Sinds de waarnemingen van Huyskens & Maes (1971) is de populatie ongeveer verdubbeld (Lloyd *et al.* 1991).

DRIETEENMEEUW *Rissa tridactyla* Bij Finisterre werden in de herfst steeds kleine aantallen gezien terwijl in de winter grotere aantallen werden vastgesteld. Op 1 januari 1985 werden groepen van 180 en 150 exemplaren waargenomen. Het maximale aantal overwinterende Drieteenmeeuwen aan de Iberische Atlantische kust is geschat op minimaal 1500 (Carrera i Gallissa 1988). Het werkelijk aantal overwinterende vogels voor de Spaanse noordwestkust zal vele malen hoger liggen dan in het algemeen wordt aangenomen.

ALK *Alca torda* EN **ZEEKOET** *Uria aalge* Zoals te verwachten was het aantal alkachtigen het grootst in de winter. Opmerkelijk is het hoge aandeel Zeekoeten (14 tegen 17 Alken). De Alk overwintert zuidelijker dan de Zeekoet en is veel algemener in dit gebied (CODA/SEO 1985).

PAPEGAUIDUIKER *Fratercula arctica* Opmerkelijk is het grote aantal Papegaaiduikers in de zomer, met een maximum van 19 vogels op 27 juli 1985. Het gaat hier ongetwijfeld om niet broedende vogels.

Discussie

De waarnemingen bij Cabo Finisterre wijzen, behalve op de strategische positie van de kaap voor het observeren van trekkende zeevogels, op een groot belang van deze kustwateren als fourageergebied voor populaties van enkele zeevogels. Zo zijn bij Finisterre in de nazomer dagelijks vele honderden Kuhls Pijlstormvogels geteld. De populatie van deze soort is groot, alleen al 500.000 broedparen op de Azoren (Del Hoyo *et al.* 1992), en in de zomer is het een algemene soort in het zeegebied tussen Noord-Spanje en Zuid-Engeland (Moerbeek 1982). Omdat de broedperiode duurt van april tot in september, zullen dit niet broedende vogels zijn geweest.

Als we de door ons waargenomen aantallen van de Vale Pijlstormvogel van eind juli tot begin september (week 30 t/m 35) extrapoleren, rekening houdend met de zuidvliegende vogels en de tijd van de dag, zouden er in deze periode 55.000 Vale Pijlstormvogels in noordwaartse richting passeren. Hiervan zal een deel niet broedende vogels betreffen. Ook al zou de meest recente populatieschatting van deze ondersoort van de Vale Pijlstormvogel (*ca.* 10.000 paar; La Garcilla 84: 6, 1992) veel te laag zijn, dan lijkt het hier

geëxtrapoleerde aantal bijzonder hoog. Versluys (1992) zag van 11-18 augustus 1988 op 3-6 kilometer uit de kust bij NW-Spanje 2500 tot 3800 Vale Pijlstormvogels per dag, hetgeen er op wijst dat deze soort ook verder uit de kust in grote aantallen aanwezig is. Mogelijk heeft ook een deel van de bij Finisterre waargenomen Vale Pijlstormvogels betrekking op heen en weer vliegende vogels, die buiten gezichtsafstand weer naar het zuiden vliegen. Hoe het ook zij, bovengenoemde waarnemingen duiden er op dat het kustgebied van NW-Spanje in de nazomer een zeer belangrijk fourageergebied en mogelijk ook ruigebied is voor de Vale Pijlstormvogel. Veel Stormvogeltjes werden gedurende twee achtereenvolgende dagen in de maand augustus bij Cabo Finisterre gezien. Versluys (1992) zag half augustus 1988 grote aantallen Stormvogeltjes op een afstand van 3-6 kilometer uit de kust. Het lijkt er op dat deze soort verder uit de kust talrijk kan zijn, maar dat hij slechts bij bijzondere weersomstandigheden dicht onder de kust verschijnt.

De waargenomen aantallen (volwassen) Jan van Genten in de winter zijn opmerkelijk groot in vergelijking met andere Europese kusten (*cf.* Hope Jones & Tasker 1982). Van de Grote Jager zijn de waargenomen aantallen zowel in de nazomer als in de winter opmerkelijk groot (*cf.* Hope Jones & Tasker 1982). In de nazomer gaat het ongetwijfeld om niet broedende onvolwassen vogels terwijl de winterpopulatie waarschijnlijk ook voor het grootste deel uit onvolwassen vogels bestaat (*cf.* Cramp & Simmons 1977).

Als mogelijke bedreigingen voor de zeevogels voor de kust van NW-Spanje kan gewezen worden op de aanwezigheid van stookolie en op bijvangsten van vissers, die zowel onder alkachtigen in Portugal (o.a. Teixeira 1986) als ook onder pijlstormvogels in Asturias (Noord-Spanje) omvangrijk kunnen zijn (News from MEDMARAVIS, mei 1988). In de winter (eind december/begin januari) zijn regelmatig langsvliegende/zwemmende vogels met stookolie gezien: 2 Jan van Genten, 4 Geelpootmeeuwen, 10 Drieteenmeeuwen, een Alk en een Zeekoet. Deze waarnemingen wijzen er op dat olievervuiling ook aan de Spaanse noordwestkust in de winter een belangrijke bedreiging kan vormen voor zeevogels. De grote hoeveelheid olie die eind december 1992 bij La Coruña de haven instroomde heeft zich langs de kust naar het noorden verspreid. In de omgeving van Finisterre was bij mijn bezoek eind december 1992 echter niets van vervuiling te merken.

Dankwoord

Dankzij de inspanningen van de volgende tellers zijn we iets meer te weten gekomen over zeevogels aan de Spaanse noordwestkust: Nick van der Ham, Guido Keijl, Sander Lagerveld, Leo Stegeman, Gerard Verschoor en Chris Winter.

Literatuur

- Camphuysen C.J. & Dijk J. van 1983. Zee- en kustvogels langs de Nederlandse kust, 1974-79. *Limosa* 56: 81-230.
- Carrera i Gallissa E. 1988. Invernada de gaviotas y charranes en la Península Ibérica. In: Tellería J.L. (ed.) Invernada de aves en la Península Ibérica. Mon. n° 1, SEO, Madrid.
- CODA/SEO 1985. Situación de la Avifauna de la Península Ibérica, Baleares y Macaronesia. Madrid.
- Cramp S. & Simmons K.E.L. (eds) 1977. The birds of the western palearctic, 1. Oxford University Press, Oxford, London, New York.
- Finlayson C. 1992. The birds of the Strait of Gibraltar. Poyser, London.
- Hope Jones P. & Tasker M.L. 1982. Seabird movements at coastal sites around Great Britain and Ireland. Nat. Cons. Council & Seabird Group.
- Hoyo J. del, Elliott A. & Sargatel J. (eds) 1992. Handbook of the birds of the world. Lynx, Barcelona.
- Huyskens G. & Maes P. 1971. La migración de aves marinas en el NW de España. *Ardeola* Vol. Especial: 55-180.
- Juana E.A. de & Comité Ibérico de Rarezas 1991. Observaciones homologadas de aves raras en España y Portugal. Informe de 1989. *Ardeola* 38: 149-166.
- Lloyd C., Tasker M.L. & Partridge K. 1991. The status of seabirds in Britain and Ireland. Poyser, London.
- Moerbeek D. 1982. De pelagische verspreiding van de Kuhls Pijlstormvogel. Universiteit van Amsterdam.
- Nelson B. 1978. The Gannet. Poyser, Berkhamsted.
- Ramón R.F. 1988. Observación de paso postnupcial de aves marinas en Estaca de Bares. *GIAM Boletín* 4: 3.
- Ramón R.F. 1991 Paso migratorio postnupcial de aves marinas a través de Estaca de Bares en 1990 (A Coruña, NW de España). *GIAM Boletín* 12:2, 7 & 7bis.
- Versluys M. 1992 Stormvogelachtigen voor Spaanse noordwestkust, augustus 1988. *Sula* 6: 20-22.

Resumen

Ornitólogos holandeses realizaron censos del paso de aves marinas en el Cabo de Finisterre (NW España, fig. 1) durante 121 horas, desde finales de julio hasta principios de septiembre y de finales de diciembre a principios de enero (tabla 1). En la tabla 2 se presenta el número medio de aves por hora y por semana estandar (véase tabla 1) y el número total de aves observadas. Los resultados han sido comparados con los datos recogidos en Estaca de Bares por Huyskens & Maes (1971) durante los años 1967-69 (487 horas de censo) y con datos publicados por Ramón (1988, 1991; 120 horas de censo). En Finisterre se observó migración de la Pardela Cenicienta entre finales de julio y principios de septiembre hacia el Golfo de Vizcaya. Huyskens & Maes (1971) observaron en el mes de octubre un número de aves de esta especie saliendo del Golfo. La Pardela Capirotada es una especie escasa en la costa del NW de España debido a sus costumbres pelágicas. En Finisterre se observó un máximo de 12 aves el 31-08-1988. La Pardela Sombria aparece de una forma irregular en la costa del NW de España y es más abundante en los meses de septiembre y octubre. El

número observado en Finisterre es más bajo que en Estaca de Bares, con un máximo de 232 aves el 31-08-1988. Un número importante de la Pardela Pichoneta pasa por Estaca de Bares durante el otoño. En Finisterre se identificaron sólo 26 ejemplares. Se sospecha que las aves de esta especie que migran por la costa norte de España en el otoño en su paso hacia Sud América, no siguen la costa del oeste. Los números censados de la Pardela Balear en Finisterre son muy elevados (fig. 4), con un número máximo de 440 S y 2085 N el 28-07-1985. Se estimó que entre finales de julio y principios de septiembre (semana 30 hasta e incluida 35) pasan 55 000 Pardelas Baleares hacia el norte por la costa de Finisterre. Se observó que muchas aves buscaron alimentación y a finales de julio/principios de agosto más del 50% de las aves mudaron las plumas de vuelo. De 11 a 18 de agosto de 1988 se observaron diariamente 2500 - 3800 aves de esta especie desde un barco a una distancia de 3-6 kilómetros de la costa oeste de Galicia (Versluys 1992). Estas observaciones indican una importancia fundamental de esta zona como área de muda y de alimentación para la Pardela Balear durante los meses de julio y agosto. En la Estaca de Bares se han realizado solamente 16 observaciones de paños. Los días 6 y 7 de agosto de 1983 se observaron 213 ejemplares del Paño Común en Finisterre. Se sospecha que su aparición en la costa es excepcional y debido al paso de un frente. Versluys (1992) observó un número importante de esta especie a una distancia de 3-6 kilómetros de la costa a mediados de agosto de 1988. En Finisterre no se observó migración otoñal del Págallo Grande mientras en Estaca de Bares se observó mucha migración. La Gaviota Tridáctila es un ave que se observa regularmente en el invierno, viéndose grupos de hasta 180 ejemplares. El Frallecillo estaba presente en la costa de Finisterre sobre todo en el verano, observándose 19 ejemplares el 27-07-1985. La costa del NW de España resulta ser una zona de alimentación muy importante a finales del verano/principios de otoño para la Pardela Cenicienta, la Pardela Balear, el Paño Común y el Págallo Grande y en el invierno para el Alcatraz y el Págallo Grande. Los datos recogidos sobre el paso de aves marinas por la costa de Finisterre son archivados en el archivo del 'Nederlandse Zeevogelgroep' (Grupo Holandés de Aves Marinas) y pueden ser consultados por cualquier persona interesada en ellos.

Summary

During systematic seawatching at Cape Finisterre, NW Spain (121 hours from late summer till winter), important numbers of seabirds were seen. Cory's Shearwaters were migrating into the Gulf of Biscay between late July and early September. Balearic Shearwaters passage numbered an estimated 55,000 individuals, which is remarkable in view of the relatively low population estimates. Some flocks were seen feeding and many birds were moulting their flight feathers (over 50% late July and early August). Occurrences of Storm Petrels along the coast seemed to be exceptional and were only recorded during a period of hard weather. In winter, high numbers were seen of Gannet and Great Skua, while the latter was hardly seen migrating in autumn. Inshore waters off NW Spain thus seem to be attractive for seabirds, both on migration and in winter. However, some observations of oiled birds indicate they face threats by oil pollution and, possibly, also by entanglement in fisheries' gears.

Kees Woutersen, Moraviëstraat 10, 1827 ED Alkmaar.

Bijlage 1. Gemiddeld aantal zeevogels per uur bij Cabo Finisterre per standaardweek (zie ook tabel 1); + betekent: wel gezien maar niet geteld.

Appendix 1. Average number of seabirds per hour at Cape Finisterre per standard week (see table 1); + indicates that a species is seen but not counted.

week	30	32	34	35	40	52	1
total hours	24	14	15	35	11	16	6
species	n/h	n/h	n/h	n/h	n/h	n/h	n/h
<i>Gavia immer</i>	0	0	0	0	0	0	0.2
<i>Gavia</i> sp.	0	0	0	0	0	0.4	0.4
<i>Fulmarus glacialis</i>	0	0.1	0	0	0	0	0
<i>Calonectris diomedea</i>	69	6.7	6.4	28	2.9	0	0
<i>Cal. diom./Puf. gravis</i>	4.8	3.3	0	0.1	0.6	0	0
<i>Puffinus gravis</i>	0.04	0	0	0.4	0.1	0	0
<i>P. griseus</i>	0.5	0	3.0	10	2.1	0	0
<i>P. puffinus</i>	0.2	0	0.5	0.5	0	0	0
<i>P. yelkouan</i>	186	183	169	105	94.5	0.5	15.5
<i>P. y. yelkouan</i>	0	0	0.3	0.3	0	0	0
<i>P. assimilis</i>	0.1	0	0	0	0	0.1	0.2
<i>Hydrobates/Oceanodr.</i>	0	0	0.1	0	0	0	0
<i>Hydrob. pelagicus</i>	0.01	22.8	0	0	0	0	0
<i>Sula bassana</i>	17	14	35	29	66	114	163
<i>Phalacrocorax carbo</i>	0	0	0	0	0.1	0	0
<i>P. aristotelis</i>	21.3	4.8	9.1	11	7.5	31.5	+
<i>Melanitta nigra</i>	9.2	24.6	3.0	12	1.3	0	0.2
<i>Phalaropus fulicarius</i>	0	0	0	0	0	1.3	0
<i>Stercorarius pomarinus</i>	0.2	0.2	0	0	0.1	0	0
<i>S. parasiticus</i>	0.3	0.1	0.1	1.8	0.4	0	0
<i>Catharacta skua</i>	2.4	3.6	0	0.3	0.3	1.7	3.8
<i>Larus minutus</i>	0	0	0	0	0.1	0	0
<i>L. ridibundus</i>	1.0	0.3	0.3	0.1	0.2	0.9	4.3
<i>L. canus</i>	0.04	0	0	0.0	0	0	0
<i>L. fuscus</i>	+	+	+	+	+	+	+
<i>L. cachinnans</i>	+	+	+	+	+	+	+
<i>L. marinus</i>	0.05	0	0	0.1	0.6	0.2	0
<i>Rissa tridactyla</i>	0.2	0.4	0.1	0.2	0.3	12.3	19.7
<i>Sterna sandvicensis</i>	1.3	1.9	3.5	18	12.4	0.4	1.0
<i>S. dougalli</i>	0.04	0	0	0	0	0	0
<i>S. hirundo</i>	0.1	0.6	0.1	0.8	0	0	0
<i>S. paradisaea</i>	0.1	0	0	0.0	0	0	0
<i>S. doug/hir/parad</i>	0.2	0.7	2.7	6.7	0.3	0	0
<i>Uria aalge</i>	0.1	0	0	0.0	0.2	0.2	0.8
<i>Alca torda</i>	0	0	0.1	0.0	0	0.2	1.0
<i>Uria/Alca tot.</i>	0.2	0.2	0.1	0.1	1.7	10.6	9.3
<i>Fratercula arctica</i>	0.9	0.4	0	0	0.1	0	0.5